

De minister van Economische Zaken
Dhr. H.G. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

21 januari 2017

Geachte minister,

Met ongeloof en irritatie hebben wij kennis genomen van de brief die op 9 januari 2017 naar u verzonden is door Windpark De Drentse Monden en Oostermoer inzake de aangenomen motie van Kamerleden Smaling en Vos. In deze brief worden de zaken en het lopende proces op een wijze beschreven die wij niet herkennen. Wij vinden het dan ook noodzakelijk om u van aanvullende informatie te voorzien.

Op 12 januari liet u weten dat u uitstel tot maximaal eind januari wilt hebben om de uitvoerbaarheid van de motie te bestuderen. Tot onze grote verbazing was u er echter op 19 januari al uit; u zegt de motie niet te gaan uitvoeren. Een meerderheid van de kamer heeft u gevraagd om een bezinningsperiode in te lassen en alternatieven te bestuderen en u legt dit gewoon naast u neer. Wij vinden dat onbegrijpelijk

Een proces dat al lange tijd loopt.

De initiatiefnemers zijn al lang voordat Drenthe in 2010 als zoekgebied werd aangemerkt, bezig geweest met het ontwikkelen van een plan voor meerder grootschalige windparken. Deze activiteiten vonden in het geheim plaats en in dit stadium is door de initiatiefnemers geen contact geweest met omwonenden over de plannen. Toen de Veenkoloniën als zoekgebied bekend werden gemaakt is het plan pas in de openbaarheid gekomen. De onmiddellijk ontstane tegenstand van omwonenden werd gezien als reden de communicatie te beperken tot een eenzijdige informatiefolder met een verkooppraatje. De eerste informatiebijeenkomsten zijn gehouden buiten het zoekgebied, keukentafelgesprekken en ook de spreekuren die door uw ministerie en de initiatiefnemers zijn georganiseerd werden zodanig uitgevoerd dat bezwaren zo veel mogelijk de kop werden ingedrukt. De spreekuren waar men in de brief over schrijft hebben weliswaar ca. 200 belangstellenden getrokken, maar grootste deel van deze mensen was negatief en bezorgd over de plannen. In het hele proces is nooit sprake geweest van constructief en transparant overleg over hoe de lasten voor omwonenden verlicht konden worden. De lasten zijn tot dusver altijd volledig ontkend.

Het gebiedsfonds

Het op een later moment voorgestelde gebiedsfonds wordt door de omwonenden gezien als een doekje voor het bloeden en een ontoereikende compensatie voor het inleveren van woongenot, rust en gezondheid. Het siert de initiatiefnemers dat ze bovenwettelijke maatregelen nemen, maar het moment waarop het werd gepresenteerd was vele jaren te laat. Windpark DDMO zegt een bedrag van 200.000 euro per jaar toe voor het fonds. Maar dit bedrag is gerelateerd aan het verwachte aantal MWh wat per jaar zal worden gegenereerd. Nu al weten wij dat het rendement van het park beduidend lager zal zijn, namelijk 25 % (dit volgens het RVO in het rapport 'opbrengst' op de website van RVO). Want dit is in documenten, tot en met het Rijksinpassingsplan veel te rooskleurig voorgeschoteld. Bovendien is een bedrag van 380.000 euro per jaar (van DDMO en Provincie samen) gedeeld door het aantal mensen die in meer -of mindere mate overlast zal krijgen van het park een bedrag van ca. € 12,67 per jaar. Een kwestie van perspectief. Natuurlijk kan je dit geld steken in voorzieningen maar wat heb je aan een snelle glasvezelverbinding of een nieuw dak op het dorps huis als je de komende 20 jaar van je slaap wordt beroofd? En daar, wetenschappelijk bewezen, chronische klachten aan overhoudt? Geen rust meer in en om je huis kunt vinden? Het gebiedsfonds wordt voorgesteld als een oplossing en compensatie en is dat beslist niet.

Meedoen

Pas toen het windparkplan een voldongen feit was werden omwonenden uitgenodigd om te participeren. Windpark DDMO ziet dit als een oplossing die hun activiteiten rechtvaardigt en heeft

deze mogelijkheid pas ingebracht toen er sprake bleek te zijn van enorme tegenstand. Door de omwonenden wordt dit gezien als mosterd na de maaltijd en het werven van participanten wordt eerder gezien als een goedmakertje dan een oprechte poging de mensen te betrekken. Dit 'meedoen', daar had het proces mee gestart moeten worden. De polarisatie in de Veenkoloniën is zover doorgevoerd dat dit niet meer recht te trekken is. Er is niet of nauwelijks animo om hier aan mee te doen, en wanneer wel is dit meestal alleen vanuit de persoonlijke kring van de initiatiefnemers.

Compensatie

Er is geen regeling voor de door DDMO aangehaalde compensatie want de genoemde planschade regeling zal nooit een redelijke compensatie geven voor de waardedaling van de woningen of gezondheidsklachten. Niet voor niets hebben de actiegroepen in het gebied een aanzet gegeven tot het op voorhand aansprakelijk stellen van de initiatiefnemers. De waardedaling is maar een aspect van het verhaal. Veel huizen zullen niet meer verkocht kunnen worden, ook niet tegen een lager bedrag. Want wie lawaai niet erg vindt gaat in een stad wonen, wie rust en ruimte zoekt zal niet langer meer naar de Veenkoloniën willen verhuizen. DDMO verwijst met een link naar een factsheet van NWEA, de Nederlandse Wind Energie Associatie. Niet echt een neutrale, objectieve instantie in deze.

De energietransitie

Wederom wordt het dogma 14 procent duurzame energie in 2020 aangegrepen om dit windpark te rechtvaardigen. Vooral omdat de planning moet worden gehaald, de plannen zijn gemaakt en de vergunningen zijn verleend. Dat er van meet af aan verzet is geweest tegen dit plan telt kennelijk niet mee. Duidelijkheid voor de bewoners wordt genoemd als negatief aspect van de ingediende motie. In 2010, vlak voor dit hele traject ging lopen was dit nog geen issue voor de initiatiefnemers.

Ook wordt gesproken van een nieuwe impuls in het gebied door 45 windturbines te plaatsen. Wat die impuls zal zijn, daar verschillen de meningen over. Wij denken dat er geen sprake zal zijn van een economisch impuls na de bouw van het windpark. Wellicht dat plaatselijke aannemers de vruchten zullen plukken van de bouw, maar de werkgelegenheid op langere termijn is niet geholpen. Voor windturbine onderhoud zijn specialistische mensen nodig voor incidenteel onderhoud. Die zullen niet uit deze omgeving komen.

In de laatste alinea's van de brief wordt geponeerd dat een zonnepark dit windpark niet kan vervangen en geïnsinueerd dat de bestaande plannen niet concreet zijn. Het tegendeel is waar: Zonnepanelen worden nog steeds doorontwikkeld (in tegenstelling tot windturbines, waarbij de enige innovatie is om ze nog groter te maken) en de horizon is op dat gebied nog niet in zicht. De kostprijs van zonne opzichte van wind is gelijk op dit moment. De opbrengst van zonne energie wordt in de toekomst hoger door innovatie en doorontwikkeling van zonnepanelen, deze techniek staat nog in de kinderschoenen. Velden met zonnepanelen zullen beslist niet door iedereen mooi gevonden worden. Maar ze produceren geen hinderlijk geluid, slagschaduw en laagfrequent geluid en zijn niet van verre te zien. Ze houden de belangrijkste Unique Selling Proposition van Drenthe in stand; rust en ruimte. Ze zullen niet of nauwelijks effect hebben op de toeristische waarde van het gebied. Zonneparken zullen – in tegenstelling tot windparken – geen extra maatschappelijk kosten met zich meebrengen zoals de noodzaak tot het isoleren van woningen, extra gezondheidszorg en WAO uitkeringen bij afnemende gezondheid. Ondanks herhaalde verzoeken van de actiegroepen in Nederland is er nog nooit een steekhoudende berekening van deze kosten gemaakt en worden ze ook niet in het volledige rekenmodel meegenomen.

De plannen van de zonneparken zijn wel degelijk concreet en uitvoerbaar. Berekend is dat het huidige plan voor een zonnepark in deze regio meer duurzame energie zal opwekken dan DDMO. Zeker nu er 5 turbines uit het oorspronkelijk plan geschrapt zijn. Onderstaande informatie is door RVO samengevat:

Voor wind 45 turbines van 3 MW = 135 MW aan opgesteld vermogen. Deze leveren 135 x 2.650 vollast uren = 357.750 MWh energie per jaar.

Bron: <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/techniek/opbrengst>

Voor zon is benodigd 377 MW opgesteld vermogen. Deze leveren 377 x 950 vollast uren is 358.150 MWh energie per jaar.

Hiervoor is ongeveer 450 ha grond nodig. Dit is, in tegenstelling tot wat u eerder in de Tweede Kamer verklaarde, geen grondbeslag voor de volledige Veenkoloniën, maar slechts 0,5% van de Veenkoloniën.

Bron: <http://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/02/Rekenvoorbeelden%20Zon%20SDE%202016.pdf>

Het plan van Powerfield uit Dokkum ligt klaar en wordt volgende week gepresenteerd aan Gemeenten en Provincie. Ook zijn grondposities voor de uitvoering van dit plan inmiddels hard toegezegd. Alles pleit voor het inzetten van een zonnepark in plaats van een windpark om Drenthe aan haar duurzame energievoorziening te laten voldoen. Er is een enorm draagvlak (mede door de vooruitgeworpen schaduwen van de windturbines, want die wil 80% van de bevolking in de Veenkoloniën zeker niet). Er is voldoende beschikbare ruimte in de Veenkoloniën, en voor de bouw en onderhoud van zonnenvelden zijn arbeidskrachten voorhanden gezien de werkloosheid in dit gebied.

Het is fijn dat de bureaus waar de initiatiefnemers zich aan verbonden hebben ook ervaring hebben met zonneparken. Als zij zich op dezelfde voortvarende wijze willen inzetten voor het realiseren van zonneparken in deze regio dan juichen wij dat van harte toe.

Wij zijn hoopvol gestemd dat de motie van kamerleden Smaling-Vos er alsnog toe zal leiden dat er tijd beschikbaar komt om de alternatieve plannen verder te laten aansluiten op de taakstelling van Nederland voor wat betreft duurzame energie. Het klaarliggende plan voorziet in een planning om de energiedoelstellingen te halen. Van vertraging bij het kiezen van zon als alternatief voor windenergie in de Veenkoloniën is geen sprake en kan niet langer standhouden als argument.

Alle partijen houden angstig vast aan het Energie Akkoord. Ook u geeft de planning als belangrijkste reden om hier niet aan te tornen. Het zou een goede zaak zijn om dit akkoord open te breken door zonne energie ook te benoemen als belangrijke pijler, zonder de gemaakte planning los te laten. De partijen die het Energie Akkoord hebben ondertekend zullen begrip hebben voor een wijziging in het Akkoord als dat is gebaseerd op voortschrijdend inzicht. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Het vergt moed om gebaande paden te durven verlaten. De burgers van dit land moeten participeren in de samenleving en het vergt lef om dat te doen. Een terugtrekkende overheid gaat hand in hand met het nemen van verantwoordelijkheid van de burger. Daar zal die overheid dan ook in moeten faciliteren. U, als minister, moet dit in goede banen leiden. U zit niet alleen op die post om plannen te halen, maar ook een kwalitatief resultaat. En in dit geval zou een duurzame energie opwekking in de Veenkoloniën, gedragen door de bevolking, wel eens een buitengewone kwalitatieve prestatie kunnen zijn.

Wij wensen u wijsheid toe bij het verdedigen van uw recente beslissing in de 2^e Kamer.

Met vriendelijke groet,

Jan Nieboer
Tegenwind Veenkoloniën

P.S.: deze brief is tevens verstuurd naar de leden van de 2^e Kamer

*Tegenwind Veenkoloniën is een samenwerkingsverband tussen de actiegroepen in de Veenkoloniën:
Platform Storm, WindNEE, TegenwindN33*